

Ταξιδεύοντας στο δάσος

Εναλλακτικό εργαλείο αναπτυξιακού ελέγχου

Αξιολόγηση-Ενίσχυση δεξιοτήτων
οικολογικής εποιμόστητας

my - book.gr

Θεωρητικό Υπόβαθρο

Εναλλακτικό εργαλείο αναπτυξιακού ελέγχου

Οι τεχνικές και ο τρόπος δόμησης των βιβλίου αυτού, έχουν παρουσιαστεί στο 3^ο Διεθνές Συνέδριο για την προάθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας στη Λάρισα, ως μελέτες περίπτωσης.

Περιληψη

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν η πιλοτική εφαρμογή ενός εναλλακτικού εκπαιδευτικού παραμυθιού ως μέσο πρεσοτιμασίας των νηπίων προς ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων της σχολικής ετοιμότητας. Με τον όρο ετοιμότητα εννοείται το κατά πόσο το παιδί μπορεί να ανταποκριθεί στην απόκτηση μιας νέας γνώσης ή δεξιότητας. Οι ειδικοί με τον όρο σχολική ετοιμότητα εννοούν την ωρίμανση του παιδιού, δηλαδή τη σωματική (εγκέφαλος, κινητικότητα, ουμίλια) και πνευματική ανάπτυξη (νοημοσύνη, γνωστική ανάπτυξη, μνήμη), που συμβάλλουν στη διαδικασία της μάθησης. Η μεθοδολογία της έρευνας αφορούσε το σχεδιασμό του παραμυθιού από μία διεπιστημονική ομάδα (ειδικό παιδαγωγό, λογοθεραπευτή, εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, γυμναστή), τη συμπλήρωση δραστηριοτήτων με βάση τα αναπτυξιακά ορόσημα και την πιλοτική εφαρμογή σε ένα αριθμό νηπίων ως εργαλείο αναπτυξιακού ελέγχου. Συμπερασματικά, το συγκεκριμένο εργαλείο λόγω της παιγνιώδους δομής του, του εναλλακτικού περιεχομένου του, καθώς και της ενεργητικής συμμετοχής των νηπίων συνέβαλε αποτελεσματικά ως εργαλείο σχολικής ετοιμότητας για την ομαλή μετάβαση των νηπίων στο δημοτικό.

Εισαγωγή

Στη χώρα μας, τα παιδιά ξεκινάνε τη φοίτησή τους στην Α' Δημοτικού στην ηλικία περίπου των 6 ετών (από 5 ετών και 9 μηνών έως και 6 ετών και 8 μηνών). Δεν είναι όλα έτοιμα την ίδια στιγμή να μιλήσουν, να περπατήσουν, άρα σύντε και να γράφουν. Επιπλέον, η ωρίμαση δεν γίνεται οριζόντια, ταυτόχρονα δηλαδή σε όλους τους τομείς. Με αυτήν την έννοια, το να δίνεται βαρύτητα στη σχολική ετοιμότητα είναι άκρως παιδαγωγικό, καθώς αποτελεί έμπρακτη απόδειξη του ότι σεβόμαστε τον προσωπικό ρυθμό και τη διαφορετικότητα κάθε παιδιού. Όταν ένα παιδί είναι έτοιμο, μαθαίνει εύκολα, γρήγορα και αβίστα να γράφει και να διαβάζει, σχεδόν χωρίς να συνειδητοποιεί την όλη διαδικασία και είναι ευτυχισμένο. Αντίθετα, όταν αυτό γίνεται πρόωρα, μπορεί να δημιουργήσει εντάσεις, παλινδρομήσεις και σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και αποτυχία ή και αναστολή της επιθυμίας για μάθηση (Καραμπάτσος, 2000).

Δομή

Το συγκεκριμένο παραμύθι αποτελεί ένα εναλλακτικό εκπαιδευτικό παραμύθι που δημιουργήθηκε με σκοπό τον έλεγχο και τη διερεύνηση της σχολικής ετοιμότητας των μαθητών νηπιακής ηλικίας. Παράλληλα, μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλεία για την ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων της σχολικής ετοιμότητας. Η ιστορία ενεργοποιεί τον μαθητή και τον καθησά συμπρωταγωνιστή. Έχει ως ένα βαθμό, την κλασική μορφή παραμυθιού, με εισαγωγική πρόταση, ωραίες περιγραφές τοπίων, ζωντανούς διαλόγους, περιπέτειες και εναλλαγές τοπίων. Δεν περιορίζεται, όμως, μόνο σε αυτό. Μέσα στο παραμύθι υπάρχουν ενσωματωμένες δραστηριότητες που εμπλέκουν το μαθητή στην εξέλιξη της ιστορίας, ενώ συνοδεύεται με υλικό οπτικοποίησης τοπίων και αντικειμένων του παραμυθιού. Οι δραστηριότητες αυτές επιλέγθηκαν με βάση τους μαθησιακούς τομείς που επιθυμούσαμε να ενισχύσουμε, δηλαδή ήταν επικεντρωμένες στην καλλιέργεια των τομέων της μαθησιακής ετοιμότητας.

Σχολική Ετοιμότητα

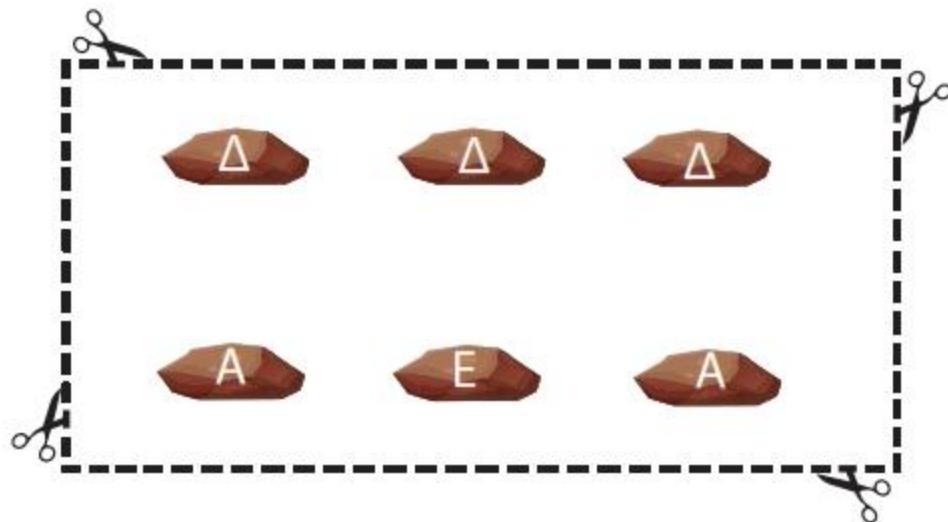
Η αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι λειτουργεί αντιτροποιητικά στην άκαμπτη και ομοιόμορφη φύση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων (της ενιαίας εκπαίδευσης που είναι ίδια για όλους), που προϋποθέτουν στην πραγματικότητα πως όλα τα παιδιά είναι όμοια κατά την είσοδο τους στο σχολείο, ότι το μικρό τους λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο και έχουν τις ίδιες ανάγκες (Κορντιέ, 1995).

Μία από τις παραμέτρους της σχολικής ετοιμότητας που χρειάζεται να εκτιμηθεί, είναι η γνωστική-συναισθηματική ωριμότητα του παιδιού. Προκειμένου να φοιτήσει με επιτυχία στην Α' Δημοτικού, ένα παιδί χρειάζεται να έχει αναπτύξει και κάποιες δεξιότητες γνωστικής και συναισθηματικής φύσης.

Με δεδομένο ότι στην Α' Δημοτικού οι απαιτήσεις είναι πολύ περισσότερες και διαφορετικές απ' ό,τι ήταν στην προηγούμενη βαθμίδα, είναι ιδιαίτερως σημαντικό οι γνωστικές δεξιότητες του παιδιού να έχουν ωριμάσει αρκετά. Σε αντίθεση με το νηπιαγωγείο όπου οι δραστηριότητες είναι πιο ελεύθερες, στην Α' Δημοτικού η γνώση είναι πιο δομημένη. Πλέον αυτά που θα του ζητούνται είναι πολύ πιο σύνθετα και συνδεδεμένα λογικά μεταξύ τους, και μέσα από διαφορετικές δραστηριότητες, αλληλένθετες μεταξύ τους, επιτυγχάνεται η εμπέδωση. Επομένως, αφού η στοχοθεσία θα είναι διαφορετική, απαιτείται τα παιδιά να έχουν μεγαλότερη ωριμότητα. Είναι σημαντικό να μπορούν να προσέχουν και να συγκεντρώνονται, να έχουν την ικανότητα να ακολουθούν οδηγίες, όπως επίσης να προσβλέπουν και στην ολοκλήρωση μιας διαδικασίας. Το να μπορεί κανείς να πάρει ευχαρίστηση από την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας ή από την επίλυση ενός προβλήματος και να προσβλέπει στην ολοκλήρωση μιας διαδικασίας, θεωρείται βασική προϋπόθεση για μια επιτυχημένη φοίτηση του παιδιού στο σχολείο (Buhler & Hetzer, 1935).

Λίγα μέτρα πιο κάτω άκουσαν
έναν έντονο δόρυφο και ανήσυ-
χοι κοίταξαν πέρα δώδε για να
καταλάβουν από πού ερχόταν.
Όσο προχωρούσαν, ο ήχος δυ-
νάμωνε και με έκπληξη η Αμα-
λία σήκωσε το χέρι της και
έδειξε στον Φώτη τη φωλιά.
Μπροστά τους, πάνω στη μεγάλη
ακακία υπήρχε μια μεγάλη σφη-
κοφωλιά. Τα παιδιά πιωγύρισαν
και έμειναν ακίνητα, γιατί ήξε-
ραν ότι έπρεπε να τις αποφεύ-
γουν αυτές τις φωλιές, αφού
είναι επικίνδυνες μερικές φορές.

Αφού κατάφεραν και πέρασαν,
συνέχιεν τη διαδρομή τους
ακολουθώντας την οδηγία της
πέτρας που έλεγε Δ και άρχιεν
να βλέπουν μπροστά τους
αμπέλια και ελαιώνες. Ήταν όλα
στη σειρά ετοιχισμένα και
εκημάτιζαν τετράγωνα,
ορδογώνια, τρίγωνα και γύρω
τους είχαν κυκλικά λάστικα
για να ποτίζονταν.

Δραστηριότητα 17: Ταύτιση εκημάτων

Εκφώνηση: Τοποδέτησε τα
εκήματα (που βρίσκονται
στην επόμενη σελίδα) που
έχεις μπροστά σου στα
αντίστοιχα εκήματα, που
εκηματίζουν τα αμπέλια και
οι ελαιώνες.

Βαδίζοντας ανάμεσα στη βλάστηση, τα παιδιά άκουσαν έναν ήχο. Το αεράκι διέκοπτε αυτόν τον ήχο πού και πού, αλλά τελικά κατάλαβαν ότι έμοιαζε με εφύριγμα. Πίσω από κάποιες ελιές υπήρχε ένα παλιό, μικρό, ξύλινο σπίτι. Το σπίτι είχε πολλές τρύπες που μάλλον είχαν προκληθεί από τον χρόνο, τον αέρα και τις βροχές. Ήποτε ο αέρας περνούνε μέσα από τις τρύπες αυτές κι έκανε έναν ήχο σαν εφύριγμα. Τί' αυτό και οι πασχαλίτες είχαν πει ότι εφύριζε, δυμήδηκαν τα παιδιά.

Δεαστηριότητα 18:
Περιγραφικός λόγος

Εκφώνηση: Μπορείς να περιγράψεις το σπίτι που συνάντησαν τα παιδιά;